

7/59. - SV/rbr.

NORGES ALMENVITENSKAPELIGE
FORSKNINGSRÅD.

UNDERSØKELSER

AV

AKADEMISK UTDANNET ARBEIDSKRAFT.

MELDING NR. I 1959.

PROGNOSE OVER TILGANGEN PÅ ARTIANERE OG ELEVER

I DEN HØGRE SKOLEN ÅRENE 1959-1970.

1. SAMMENLIKNING AV PROGNOSE OG FAKTISK TILGANG PÅ ARTIANERE OG ELEVER I DEN HØGRE SKOLEN.

I den prognosen som ble utarbeidet av NAVF i 1956 og gjengitt i vedlegg til Stortingsmelding nr. 72 (1957) ble det regnet med en sterk økning i tallet på artianere og elever i den høgre skolen fram til midten av 1960 årene. Tallet på artianere var forutsatt å stige med 97 % fra 1956 til 1966 - og det totale antall elever med ca. 53 % fra 1956 til 1964 (I følge alternativ I: samme prosentvise rekruttering fra ungdomskullene til den høgre skolen som i skoleåret 1955/56). - Grunnen til at NAVF nå har utarbeidet en ny prognose er at det i de 3 siste årene har skjedd en enda raskere økning av elevtallet i real-skolen enn forutsatt. Det samlede elevtall i realskole og gymnas ligger i skoleåret 1958/59 allerede 20 % over prognosetallet. For artianertallet ventes virkningen å gjøre seg gjeldende fra 1961 av. -

I tab. 1 nedenfor vises antall artianere i årene 1945 - 1958, absolutt og i prosent av 19½ årskullet og i tab. 2 antall elever i realskole og gymnas skole-årene 1947/48 - 1958/59. I begge tabellene er oppgavene for de 3 siste årene jamført med tallene fra den prognosen som ble laget i 1956 (Alternativ 1).

Tab. 1. Antall artianere årene 1945 - 1958 absolutt, og i prosent av 19½ årskullet. Sammenlikning med prognosetallet for årene 1956, 1957 og 1958.

Artiumsår	Antall personer i 19 årskullet	Antall artianere	Antall artianere i prosent av antall personer i 19 årskullet	Prognosetall utarbeidet i 1956
1945	49551	4713	9,5	
1946	50166	4928	9,8	
1947	46049	5272	11,4	
1948	46108	5338	11,6	
1949	45030	5004	11,1	
1950	44756	4454	10,0	
1951	43311	3821	8,8	
1952	42864	3623	8,5	
1953	39645	3508	8,8	
1954	39130	3525	9,0	
1955	38910	3750	9,6	
1956	39717	4241	10,7	4078
1957	41166	4522	11,0	4693
1958	42434	4847	11,4	4982

Tab. 2. Antall elever i den høgre skolen skoleårene 1947/48 - 1958/59 fordelt på realskole og gymnas.
 Sammenlikning med prognosetall for årene 1956/57 - 1958/59.

Skoleår	Antall elever			Prognosetall utarbeidet i 1956		
	I real-skolen _x)	I gym-naset	I alt	I real-skolen	I gym-naset	I alt
1947/48	28100	15756	43856			
1948/49	26832	14264	41096			
1949/50	26166	12799	38965			
1950/51	26840	11797	38637			
1951/52	28020	11390	39410			
1952/53	30189	11320	41504			
1953/54	31969	12058	44027			
1954/55	33728	13509	47237			
1955/56	34700	14647	49347			
1956/57	38524	15456	53980	36551	15952	52503
1957/58	44553	16119	60672	39143	16651	55794
1958/59	53095	17699	70774	41695	16827	58522

x) Betegnelsen realskole omfatter her alle realskoleklasser, 1. og 2. klasse i 5-årig gymnas og 1. klasse i 4-årig landsgymnas.

Den forrige prognosen (alternativ I) bygde på forutsetningene om at 28% av aldersgruppen 14½ år begynner i førsteklasse i det 5-årige gymnas, og at 34% av 17 års kullet passerer tredjeklassene i realskole og gymnas. Til tredjeklassene er da regnet med avgangsklasser i 2-årige realskoler, 1-årige realskoler og 2. klasse i 4-årige landsgymnas. - De prosenttall som ble forutsatt har vist seg å være for lave. I skoleåret 1958/59 begynte 38% av aldersklasser 14½ år i førsteklasse i realskolen, og i tredjeklassene utgjorde elevtallet 41% av 17 års kullet. 26% av 17-års kullet gikk i 3. realskole og 15% av kullet i 3. gymnas - i prognosen (alternativ I) var det forutsatt 21,8% og 12,2% henholdsvis. I tab. 3 vises for skoleårene 1950/51 - 1958/59 elevtallet i første- og tredjeklassen i den høgres skolen, absolutt og i prosent av tilsvarende aldersgruppe.

Etter alternativ A vil artianertallet stige til 9.905 i 1966. Det vil deretter synke noe, og ligge på 8.700 i 1970. Samlet antall elever i realskole og gymnas vil kulminere i skoleåret 1963/64 med 97.375 - og det vil holde seg på over 90.000 resten av prognoseperioden.

Alternativ B.

Dette prognosealternativ forutsetter også samme elevhyppighet i førsteklasse som i skoleåret 1958/59. Forskjellen fra alternativ A er at vi her forutsetter en økning i elevhyppigheten i 3. klassene de nærmeste 2 år slik at vi i skoleåret 1960/61 vil ha et normalt forholdstall mellom elevtallet i 3. klassene og elevtallet i førsteklasse 2 år tidligere. Etter denne forutsetning vil 47 % av 17 årskullet gå gjennom 3. klassene i den høgre skolen i 1960/61 - 30% i realskolen og 17% i gymnaset. Fra og med året 1963 vil vi da få en artianerhyppighet på 16,6% (av aldersgruppe 19½ år.) I 1966 vil vi få 11.226 artianere, deretter vil tallet synke til litt under 9.000. I skoleåret 1963/64, kulminasjonsåret, vil vi ha ca. 104.000 elever i alt i den høgre skolen. Siden vil tallet gå litt ned igjen, til ca. 98.000 i 1970.

NAVF vil senere utarbeide en ny behovsanalyse for lærere i de videregående skoler, innbefattet den linje-delte ungdomsskolen. Den nye prognose må utarbeides i flere alternativer, der det bl.a. tas hensyn til ulike forutsetninger om utbygningstakt og elevtilgang til de ulike skoletyper. - Prognosene over elevtallet nedenfor viser foreløpig at det vil bli et større behov for filologer og realister i den høgre skolen enn anslått i rapporten fra Forskningsrådendes fellesutvalg (vedlegg til Stortingsmelding nr. 72, 1957) - om forutsetningen i rapporten ellers opprettholdes.

De 2 prognosealternativ er gjengitt i tabellene 4 og 5 nedenfor.

Tab. 4. Prognose over tallet på artianere og elever i den høgre skolen årene 1959-1970

Alternativ A.

År	Antall elever i den høgre skolen ¹⁾			Antall artianere
	På realskole-trinnet	På gymnas-trinnet	I alt	
1959	53095	17679	70774	4947
1960	59930	20289	80219	5236
1961	63510	23235	86745	6318
1962	67747	25762	93509	7392
1963	67947	27100	95047	7954
1964	68224	29151	97375	8664
1965	65884	30093	95977	8606
1966	64209	30710	94919	9905
1967	63176	29504	92680	9495
1968	63587	28642	92229	9144
1969	63795	27919	91714	8785
1970	64360	27864	92224	8705

1) pr. 1. januar hvert år.

Tab. 5. Prognose over tallet på artianere og elever i den høgre skolen årene 1959-1970
Alternativ B.

År	Antall elever i den høgre skolen ¹⁾			Antall artianere
	På realskole-trinnet	På gymnas-trinnet	I alt	
1959	53095	17679	70774	4947
1960	60402	20306	80708	5236
1961	65844	24292	90136	6318
1962	70120	28078	98198	7409
1963	70303	30659	100962	8964
1964	70937	33038	103975	9820
1965	68484	34105	102589	9753
1966	66714	34804	101518	11226
1967	65582	33438	99020	10761
1968	65971	32461	98432	10363
1969	66115	31641	97756	9956
1970	66756	31579	98335	9865

I tabell 6 vises tilgangen på kandidater fra økonomisk gymnas/og i tabell 7 gjengis anslag over den framtidige tilgang i 2 alternativ som svarer til de 2 artianerprognosene.

Tabell 6. Antall kandidater fra økonomisk gymnas i % av antall fra vanlig gymnas årene 1953-58.

År	Antall artianere fra		Antall fra øk. gymnas i % av antall fra vanlig gymnas.
	vanlig gymnas	økonomisk gymnas	
1953	3508	187	5,33
1954	3525	253	7,18
1955	3750	372	9,92
1956	4241	364	8,58
1957	4522	408	9,02
1958	4847	419	8,64

Tabell 7. Prognose over antall kandidater fra økonomisk gymnas årene 1959-1970.

Forutsetning: antall fra økonomisk gymnas utgjør 9% av antall fra vanlig gymnas (tilnærmet som i årene 1955-58).

År	Antall artianere fra				Antall fra øk. gymnas i % av antall fra vanlig gymnas.
	vanlig gymnas		økonomisk gymnas		
	alternativ A	B	alternativ A	B	
1959	4947	4947	445	445	9,00
1960	5236	5236	471	471	9,00
1961	6318	6318	569	569	9,00
1962	7392	7409	665	667	9,00
1963	7954	8964	716	807	9,00
1964	8664	9820	780	884	9,00
1965	8606	9753	775	878	9,00
1966	9905	11226	891	1010	9,00
1967	9495	10761	855	968	9,00
1968	9144	10363	823	933	9,00
1969	8785	9956	791	896	9,00
1970	8705	9865	783	888	9,00